

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1790/2024
09.12.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Светислав Јовановић, адвокат из ..., против туженог СП „ЛАСТА“ А.Д, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Драган Миловановић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4766/2023 од 13.12.2023. године, у седници већа одржаној 09.12.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4766/2023 од 13.12.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3269/18 од 05.10.2022. године у ставу првом, другом и четвртном изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3269/18 од 05.10.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење туженог број .. од 28.09.2018. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба у делу тужбеног захтева којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да тужиоца распореди на послове које је обављао пре отказа уговора о раду или на друге послове који одговарају његовим способностима и стручним квалификација, као недозвољена. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 198.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4766/2023 од 13.12.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване, жалбе тужиоца и туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом и четвртном изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију из свих законом прописаних разлога.

Тужилац је дао одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. у вези члана 441. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време, на пословима ..., са III степеном стручне спреме, до 01.10.2018. године када му је решењем туженог од 28.09.2018. године престао радни однос као технолошком вишку, јер је услед организационих промена престала потреба за његовим радом, уз исплату отпремнине. Тужилац је послове свог радног места обављао у Сектору угоститељства у ресторану друштвене исхране, који ресторан је уговором о закупу од 11.09.2018. године издат у закуп Привредном друштву „Air Serbia catering“, услед чега је дошло до престанка потребе за радом свих запослених у сектору угоститељства. Извршни одбор туженог је на седници одржаној 18.09.2018. године донео одлуку о гашењу назначене организационе јединице код туженог и овластио генералног директора да донесе одлуку о измени и допуни акта о систематизацији и спроведе поступак решавања вишка запослених. Генерални директор туженог је 20.09.2018. године донео Одлуку о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији послова којим је брисан Сектор угоститељства и сви послови у оквиру тог сектора, па и радно место ... на коме је тужилац био распоређен. Осим тужиоцу, 01.10.2018. године услед технолошких, економских и организационих разлога отказан је уговор о раду још 13 запослених код туженог. У периоду од 84 дана (10.07.2018. године до 01.10.2018. године), услед технолошких, економских и организационих разлога отказан је уговор о раду за укупно 44 запослених код туженог. У периоду од 90 дана након што је тужилац добио отказ, тужени је за послове кондуктера примио у рад више стотина запослених, а од којих су неки, имали степен стручне спреме и образовни профил као тужилац.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, нижестепени судови су с позивом на одредбу члана 179. став 5. тачка 1, 153. став 2, 155. Закона о раду и члана 80. Колективног уговора туженог закључили да је тужени био дужан да донесе Програм решавања вишка запослених, јер је у периоду од 84 дана, услед технолошких, економских и организационих разлога престала потреба за радом, укупно 44 запослених код туженог. Недоношењем Програма решавања вишка запослених тужени је повредио права запослених који су вишак на примену мера запошљавања из члана 154, 155. став 5. и 6. Закона о раду, међу којим мерама спада и премаштај на друге послове. Стога су усвојили тужбени захтев тужиоца и поништили решење туженог од 28.09.2018. године уз обавезу туженог да тужиоца врати на рад.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 74/14), прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то

постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављање одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према члану 153. Закона о раду регулисано је решавање вишка запослених и питање доношења програма решавања вишка запослених.

Одлуком о утврђивању програма за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2015,2016,2017. и 2018. годину („Сл. Гласник РС“, бр. 9/2015...29/2018) утврђен је Програм решавања вишка запослених у поступку приватизације за наведене године.

Услов за отказ од стране послодавца је да је дошло до технолошких, економских или организационих промена, због којих је престала потреба за обављањем неког посла када се тај посао укида или је дошло до смањења обима посла, у ком случају се смањује број извршилаца на том радном месту.

У конкретном случају, тужени је 18.09.2018. године донео Одлуку о гашењу организационе јединице туженог – Сектор угоститељства у ресторану друштвене исхране, а 20.09.2018. године донео је Одлуку о измени и допуни Правилника о организацији и систематизацији послова којим је брисан сектор угоститељства и сви послови у оквиру тог сектора, па и радно место ... на коме је тужилац био распоређен. У таквој ситуацији, а код утврђеног, да је у периоду од 10.07.2018. године до 01.10.2018. године отказан уговор о раду за укупно 44 запослених, за правилну примену материјалног права, а пре свега одредбе члана 153. став 2. Закона о раду, било је потребно утврдити по ком основу је престао радни однос запосленима пре 01.10.2018. године, да ли је реч о престанку потребе за радом у смислу члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду или је реч о престанку радног односа у поступку приватизације. Стога се основаним показују ревизијски наводи да је погрешно примењено материјално право будући да нижестепени судови нису имали у виду Програм решавања вишка запослених број 7023/1 од 15.06.2018. године који је донет у складу са Одлуком о утврђивању Програма за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2015, 2016, 2017. и 2018. годину, али и разјашњење од каквог утицаја је овај програм на поступак отказа тужиоца од 01.10.2018. године.

Из наведених разлога побијана одлука је морала бити укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак.

У поновном поступку, правилном применом материјалног права, суд ће донети нову на закону засновану одлуку.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**